Redakce MF DNES přináší knižní novinky nejen z brněnských nakladatelství

Letní četba o majitelích slavné vily i kriminálu

Jana Soukupová
spolupracovnice MF DNES

Prázdniny jsou v plném proudu a při aktuálních vedrech se k vodě kromě jiných propriet hodí také něco zajímavého ke čtení. Nejen jihomoravským patriotům proto redakce MF DNES přináší letní tipy na novinky z regionu.

Turbulentní osudy Tugendhatů

Pozoruhodnou knihu o brněnské vile Tugendhat, ale hlavně o jejích majitelích, kteří si ji nechali postavit, napsal Michael Lambek. Autor je sice vlastní profesí antropolog, ale především je také vlastním vnukem Grety Tugendhatové, jejíž zásluhou a díky penězům jejích rodičů Löw-Beerů ikonická stavba podle návrhu architekta Miese van der Rohe vznikla.

Více než čtyřsetstránková publikace Za sklem s podtitulem „Vila Tugendhat a její rodina“ vychází nyní poprvé v českém překladu zásluhou nakladatelství Karolinum. Autor ji totiž napsal anglicky už jako starý muž a prvně vyšla roku 2022 v Kanadě, kde Lambek prožil většinu svého života. A vzal to skutečně od podlahy, nejen co se týče vzniku a osudů brněnské vily, ale především své rozsáhlé židovské rodiny, jíž dějiny 20. století uštědřily vskutku turbulentní životaběh.

Za sklem S podtitulem „Vila Tugendhat a její rodina“ vychází kniha Michaela Lambeka, vnuka první majitelky vily Grety Tugendhat. Vydalo Karolinum. Cena: 550 Kč

Publikace je sice především přísně faktografická, ale rozhodně není nudná právě díky až neskutečně barvitým rodinným osudům. A to od dávných let v židovských ghettech, počátků židovské emancipace a společenskému etablování i podnikatelských úspěchů zejména v textilnictví za doby Rakouska-Uherska i první republiky až po úprk před nacistickým vražděním, kdy se rodina ocitla doslova ve všech koutech světa.

Autor pak pokračuje také k trudnému období poválečné devastace vily a jejího užívání za období komunismu, dále k pestrým osudům této stavby po listopadu 1989, kdy se rodina nedočkala její restituce, zato se ve vile natáčely reklamy i porno, až po konečný verdikt Grety Tugendhat, která vilu městu darovala pod podmínkou její citlivé rekonstrukce.

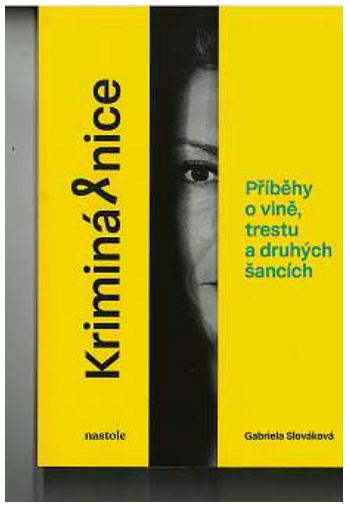
Pravý důvod a srdce knihy však patří zejména osudům všemožných členů rozsáhlé autorovy rodiny. Kdo se o takto podrobný vhled do činnosti, zásluh a životních peripetií jejích členů zajímá, opravdu jen těžko najde důkladnější a zasvěcenější materiál.

Kniha přináší nemnoho fotografií z rodinného archivu a náčrtky rodokmenů jednotlivých rodinných větví. Grafikou, papírem ani tiskem publikace nevyniká, obsahově jde ovšem o dílo úctyhodné.

O ženách na šikmé ploše

Gabriela Slováková byla od roku 2019 ředitelkou mužské věznice v Kuřimi nedaleko Brna a dnes je ředitelkou Probační a mediační služby. Ale předtím skoro deset let, od roku 2010, vedla ženskou věznici ve Světlé nad Sázavou.

A tady se potkala s tolika osudy, v nichž většinou nefunkční rodina a následné toxické vztahy takřka zákonitě přivedly ženy k trestným činům, že se stala iniciátorkou a ředitelkou osvětového projektu Yellow Ribbon, který pořádá běhy lidí „z civilu“ s bývalými odsouzenými. Cílem je získat zájem veřejnosti o téma lidí s trestní minulostí a propojit instituce působící v této oblasti.

Kriminálnice Kniha bývalé ředitelky ženské věznice Gabriely Slovákové vychází v nakladatelství „nastole“ s podtitulem Příběhy o vině, trestu a druhých šancích. Cena: 399 Kč

A navíc se několik nejzajímavějších příběhů svých bývalých „klientek“ Slováková rozhodla na základě důkladných a někdy i opakovaných rozhovorů sepsat do knihy Kriminálnice. Příběhy jsou to samozřejmě drsné a bývá poměrně těžké mít s pachatelkou jakýkoliv soucit, ačkoliv sama autorka co možná podrobně a s pochopením líčí příčiny těchto hrozivých selhání. Samozřejmě velkou roli hraje obvykle alkohol, drogy, dlouhodobé týrání, finanční negramotnost či sociální vyloučení, ale najdeme zde i příběhy žen ze „slušných rodin“.

Vše je vedeno formou rozhovorů, kniha poskytuje i slovníček pojmů, zkratek a slangu z vězeňského prostředí včetně názvů příslušných organizací. Na závěr nechybějí povzbudivé zprávy či ocenění paní ředitelky od bývalých vězeňkyň.

Knihu zdobí pěkná grafická úprava Heleny Jiskrové a černobílé fotografie Jany Mensatorové, která si dobře poradila také s portréty žen, jež v knize nechtěly být úplně ztotožněny.

Kde jinde než v Brně

Takřka čistě fotografickou knihu Richarda Kubáčka s názvem Kde jinde než v Brně vypravilo do světla Nakladatelství Šimon Ryšavý. Podtitul zní Fotografie města Brna z let 2021 až 2025 a skutečně tu kromě vcelku stručných popisek v češtině, angličtině a němčině mnoho dalšího textu nenajdeme.

Kde jinde než v Brně S podtitulem Fotografie města Brna z let 2021 až 2025 vydalo Nakladatelství Šimon Ryšavý publikaci plnou snímků současné podoby města z objektivu Richarda Kubáčka. Cena: 750 Kč

Rodilý a do svého města zcela zamilovaný Brňan Kubáček na sebe na přebalu prozrazuje, že se k fotografické vášni dostal poměrně pozdě, až ve svých 45 letech, a popravdě jsou jeho technicky dobré a na krásném křídovém papíře vytištěné fotky ponejvíce klasickými „pohlednicemi“, jaké mohou sloužit návštěvníkům Brna coby památka na současnou podobu města a jeho zákoutí.

Ze šestnácti kapitol typu Hrad, Ve znamení draka, Na bitevním poli či Kormidlo směr Veveří se zde dočkáme minimálně ze tří čtvrtin zcela předpokladatelných a dobře známých dominant či objektů Brna a okolí. Jisté ozvláštnění tvoří fotografova záliba zachytit na snímku nějakou značku či nápis. A kde je to možné, taky přírodu v různých, co možná malebných obdobích roku.

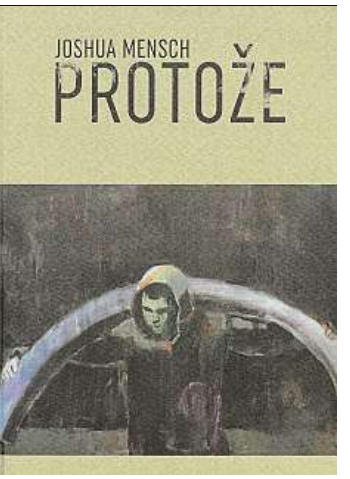
O jiné než faktografické zachycení Brna tu patrně ani nešlo. Publikaci lze tedy vnímat jako reprezentativní fotosbírku místních krás ze současnosti.

Díky poezii se vyrovnat s pohlavním zneužíváním

Letos osmačtyřicetiletý a v České republice už od roku 2003 usazený kanadsko-americký básník i malíř Joshua Mensch vydal v roce 2018 svůj básnický debut nazvaný Protože.

Zachytil v něm v podstatě beletristickou formou, řazenou do volného verše, příběh svého vlastního dlouholetého sexuálního zneužívání táborovým vedoucím a dobrým přítelem vlastních rodičů, kteří svého syna nechávali i dlouhé týdny žít s tímto pedofilním homosexuálem. Ten ho měl vzdělávat, protože citlivý hoch nedokázal snést normální školní výuku.

Z angličtiny tuto drsnou, byť poetickou řečí převyprávěnou perverzi, odehrávající se v letech 1989 až 1999 povětšinou v nádherné přírodě, přeložil Jan Zikmund a brněnské Druhé město ji nyní vydalo s tradičně solidní grafikou Bedřicha Vémoly.

Protože Básnická sbírka o pohlavním zneužívání autora Joshuy Mensche v jeho dětských letech vyšla v brněnském nakladatelství Druhé město. Cena: 299 Kč

Za dědou třeba pěšky, za babičkou letadlem

Na závěr knižní nabídky redakce přináší publikaci pro děti od českého autora z brněnského nakladatelství Host. Oceňovaný scenárista a spisovatel Tomáš Končinský se tentokrát spojil s výtvarnicí Alionou Saskovou a vytvořili až bláznivě rozvernou, bohatě ilustrovanou knihu Jedém, Jéňo!

Přitom základem příběhu je docela reálná zkušenost holčičky Klementýnky, která se svou hračkou, jednorožcem Jéňou, jezdí na návštěvu buďto k dědovi, kam to má pár zastávek místní dopravou, nebo za babičkou do Austrálie, kam létá samozřejmě letadlem. A užívá si to jak u dědy na zahrádce blízko paneláku, tak u babičky na pláži, kde je horko, zatímco ve stejné době u dědy mrzne.

Obrázky z Austrálie jsou v knize namalované nohama vzhůru, aby bylo jasné, že k babičce je to pravdu až na opačnou stranu planety. Srozumitelné může být toto vyprávění už pro děti od tří let.

Jedém, Jéňo! Tomáš Končinský s výtvarnicí Alionou Saskovou vytvořili příběh holčičky cestující k dědovi v Česku a babičce v Austrálii. Vydal brněnský Host. Cena: 399 Kč